

trpí předčasnými odchody žáků (především po prvním ročníku) více než tzv. polyvalentní lycea, která kombinují všeobecné, technické i odborné specializace. Pokud žák polyvalentního lycea změní specializaci, ale zůstane ve stejné škole, kde také složí maturitu, je započítán do podílu žáků, kteří úspěšně přešli od prvního ročníku k maturitě. Pokud by tento žák zahájil středoškolské studium na všeobecném a technickém lyceu s užší nabídkou specializací, musel by při stejné změně specializace po prvním ročníku přestoupit na jinou školu a nebyl by započítán do podílu žáků, kteří úspěšně přešli od prvního ročníku k maturitě. Školy s odbornými specializacemi se zase potýkají s předčasnými odchody žáků do učňovských oborů bez maturity nebo zcela mimo vzdělávání.

Pro zajištění větší srovnatelnosti v indikátoru úspěšného přechodu od prvního ročníku k maturitě jsou proto lycea rozdělena do sedmi skupin podle šíře a typu vzdělávací nabídky a je zkonstruováno celkem sedm statistických modelů přidané hodnoty, které obsahují stejné proměnné, ale s odlišnými koeficienty (Ministère..., 2016). Ve škole, jejíž výsledky jsou znázorněny na obrázku č. 30, došlo od prvního ročníku k maturitě pouze 52 % žáků, druhá polovina žáků školu po prvním ročníku opustila. To je na první pohled velmi špatný výsledek, ale ve sloupci s očekávanou hodnotou vidíme, že se o mnoho neodchyluje od výsledku škol podobného typu s podobným složením žáků. V dalších ročnících se sledované škole daří udržet žáky lépe než jiným podobným školám. O něco vyšší podíl žáků, kteří došli k maturitě z posledního ročníku, než těch, kteří maturitu úspěšně složili, naznačuje, že žáci, kteří u maturity neuspěli, dostali možnost opakovat ve škole ročník a pokusit se složit zkoušku příští rok.

6.3.5 Švédsko

Ve Švédsku jsou zadávány národní testy v 3., 6. a 9. ročníku povinné školní docházky a na úrovni středoškolského studia. Testy pokrývají učivo hlavních vzdělávacích předmětů (švédština, matematika, angličtina – s výjimkou 3. ročníku), k nimž se v 9. ročníku přidává jeden přírodovědný a jeden společenskovědní předmět. Testy vyvíjí Národní agentura pro vzdělávání (*Skolverket*) ve spolupráci s akademickými pracovišti, ale zadávají a vyhodnocují je učitelé testovaných žáků. Testy pro 3. a 6. ročník slouží k včasnému podchycení případných vzdělávacích obtíží a k formativnímu hodnocení žáků, testy pro 9. ročník jsou sumativní a učitelé musí jejich výsledky zohlednit při známkování žáků na konci základní školy. Znamky v 9. ročníku jsou důležitým kritériem při přijímání žáků na střední školy a zároveň jedním z indikátorů kvality škol (Nusche et al., 2011).

Pro účely objektivnějšího hodnocení škol vyvinula Národní agentura pro vzdělávání nástroj SALSA (*Skolverkets Arbetsverktyg för Lokala Sambands* – nástroj pro analýzu lokálních vztahů), který při hodnocení škol zohledňuje složení žáků. Jeho cílem je zviditelnit faktory, které mají prokazatelný dopad na výsledky žáků, ale škola je nemůže ovlivnit. Výsledky škol korigované pomocí modelu SALSA by neměly být používány k vytváření žebříčků úspěšnosti, ale měly by společně s dalšími evaluačními výstupy (např. s inspekčními zprávami) přispívat ke zlepšování práce škol.

V databázi SALSA jsou obsaženy známky žáků 9. ročníku a vybrané kontextové charakteristiky, které mají dopad na školní úspěšnost. Konkrétně se jedná o tyto charakteristiky:

- průměrná úroveň vzdělání rodičů,
- podíl nově přistěhovaných žáků-imigrantů,
- podíl chlapců.

Vzdělání rodičů je rozděleno na tři úrovně: nedokončená nebo dokončená základní škola (1 bod), dokončená střední škola (2 body), vyšší než střední škola (3 body). Pro každého žáka

